

UNIWERSYTET IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU
WYDZIAŁ PEDAGOGICZNO – ARTYSTYCZNY W KALISZU

Podyplomowe Studia Pedagogiczne

REGULAMIN PRAKTYKI PEDAGOGICZNEJ
(załącznik do Programu Studiów)

Kalisz 2014

CELE I ZADANIA PRAKTYKI PEDAGOGICZNEJ

Postanowienia ogólne

Praktyka pedagogiczna na podyplomowych studiach pedagogicznych jest elementem obowiązującym w toku studiów na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia osób przygotowujących się do pracy w zawodzie nauczyciela (Dz.U. nr 207, poz. 2110).

Cele praktyki pedagogicznej:

- poznanie organizacji procesu dydaktyczno-wychowawczego w typie szkoły, w której absolwenci mogą znaleźć zatrudnienie,
- nabywanie i doskonalenie umiejętności wykorzystania wiedzy teoretycznej w praktyce,
- kształtowanie umiejętności rozpoznawania indywidualnych i grupowych potrzeb i oczekiwań uczniów,
- nabywanie i doskonalenie umiejętności planowania, prowadzenia i dokumentowania zajęć,
- nabywanie i doskonalenie umiejętności analizy pracy nauczyciela i uczniów podczas wspólnego omawiania praktyk przez opiekunów praktyk i słuchaczy,
- nabywanie i doskonalenie umiejętności analizowania własnej pracy, jej efektów oraz pracy uczniów.

Zadania słuchacza

W trakcie praktyki następuje kształtowanie kompetencji dydaktycznych przez:

- zapoznanie się ze specyfiką szkoły lub placówki, w której praktyka jest odbywana, w szczególności poznanie realizowanych przez nią zadań dydaktycznych, sposobu funkcjonowania, organizacji pracy, pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz prowadzonej dokumentacji;
- obserwowanie:
 - czynności podejmowanych przez opiekuna praktyk w toku prowadzonych przez niego lekcji (zajęć) oraz aktywności uczniów,
 - toku metodycznego lekcji (zajęć), stosowanych przez nauczyciela metod i form pracy oraz wykorzystywanych pomocy dydaktycznych,
 - interakcji dorosły (nauczyciel, wychowawca) – dziecko oraz interakcji między dziećmi lub młodzieżą w toku lekcji (zajęć),
 - procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego w klasie, ich prawidłowości i zakłóceń,
 - sposobów aktywizowania i dyscyplinowania uczniów oraz różnicowania poziomu aktywności poszczególnych uczniów,
 - sposobu oceniania uczniów,
 - sposobu zadawania i kontrolowania pracy domowej,
 - dynamiki i klimatu społecznego klasy, ról pełnionych przez uczniów, zachowania i postaw uczniów,

- funkcjonowania i aktywności w czasie lekcji (zajęć) poszczególnych uczniów, z uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów szczególnie uzdolnionych,
- działań podejmowanych przez opiekuna praktyk na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i zachowania dyscypliny,
- organizacji przestrzeni w klasie, sposobu jej zagospodarowania (ustawienie mebli, wyposażenie, dekoracje);
- współdziałanie z opiekunem praktyk w:
 - planowaniu i przeprowadzaniu lekcji (zajęć),
 - organizowaniu pracy w grupach,
 - przygotowywaniu pomocy dydaktycznych,
 - wykorzystywaniu środków multimedialnych i technologii informacyjnej w pracy dydaktycznej,
 - kontrolowaniu i ocenianiu uczniów,
 - podejmowaniu działań na rzecz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów szczególnie uzdolnionych,
 - organizowaniu przestrzeni klasy,
 - podejmowaniu działań w zakresie projektowania i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- pełnienie roli nauczyciela, w szczególności:
 - planowanie lekcji (zajęć), formułowanie celów, dobór metod i form pracy oraz środków dydaktycznych,
 - dostosowywanie metod i form pracy do realizowanych treści, etapu edukacyjnego oraz dynamiki grupy uczniowskiej,
 - organizację i prowadzenie lekcji (zajęć) w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze,
 - wykorzystywanie w toku lekcji (zajęć) środków multimedialnych i technologii informacyjnej,
 - dostosowywanie sposobu komunikacji w toku lekcji (zajęć) do poziomu rozwoju uczniów,
 - animowanie aktywności poznawczej i współdziałania uczniów, rozwijanie umiejętności samodzielnego zdobywania wiedzy z wykorzystaniem technologii informacyjnej,
 - organizację pracy uczniów w grupach zadaniowych,
 - dostosowywanie podejmowanych działań do możliwości i ograniczeń uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
 - diagnozowanie poziomu wiedzy i umiejętności uczniów,
 - podejmowanie indywidualnej pracy dydaktycznej z uczniami (w tym uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi),
 - podejmowanie działań wychowawczych w toku pracy dydaktycznej, w miarę pojawiających się problemów, w sytuacjach: zagrożenia bezpieczeństwa, naruszania praw innych, nieprzestrzegania ustalonych zasad,
 - podejmowanie współpracy z innymi nauczycielami, wychowawcą klasy, pedagogiem szkolnym, psychologiem szkolnym oraz specjalistami pracującymi z uczniami;

- analizę i interpretację zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, w tym:
 - prowadzenie dokumentacji praktyki,
 - konfrontowanie wiedzy teoretycznej z praktyką,
 - ocenę własnego funkcjonowania w toku wypełniania roli nauczyciela (dostrzeganie swoich mocnych i słabych stron),
 - ocenę przebiegu prowadzonych lekcji (zajęć) oraz realizacji zamierzonych celów,
 - konsultacje z opiekunem praktyk w celu omawiania obserwowanych i prowadzonych lekcji (zajęć),
 - omawianie zgromadzonych doświadczeń w grupie słuchaczy.

Ogólne zasady odbywania praktyki:

Uczestnik studiów zobowiązany jest do odbycia praktyki w terminie wyznaczonym przez uczelnię oraz rozliczenia się bezpośrednio po jej zakończeniu. Praktyka odbywa się w oparciu o plan praktyk, tygodniowy rozkład zajęć nauczyciela-opiekuna oraz szczegółowy harmonogram zajęć słuchacza opracowany przez nauczyciela-opiekuna. Bezpośrednim przełożonym praktykanta w czasie praktyki jest nauczyciel-opiekun z ramienia szkoły - we współpracy z wytypowanym nauczycielem akademickim. Praktykant uczestniczy w charakterze asystenta nauczyciela-opiekuna we wszystkich przejawach życia szkoły (placówki). Praktykant przestrzega przepisów dyscypliny pracy, bhp i tajemnicy służbowej.

Główne cele praktyki słuchacz osiąga poprzez realizację zadań:

- obserwacja zajęć dydaktycznych prowadzonych przez nauczyciela i/lub słuchacza – praktykanta oraz wszechstronna analiza z udziałem hospitowanych osób;
- próba projektowania zajęć z uwzględnieniem celów, doboru treści kształcenia, zastosowanych strategii i metod kształcenia;
- przeprowadzenie fragmentów lekcji (zajęć) w charakterze asystenta nauczyciela oraz samodzielnych zajęć zgodnie z zatwierdzonymi konspektami;
- poznanie planu pracy dydaktyczno-wychowawczego zajęć komputerowych i/lub informatyki;
- poznanie wewnątrzszkolnego i przedmiotowego systemu oceniania;
- obserwacja zajęć dydaktycznych prowadzonych przez nauczyciela oraz wszechstronna analiza z udziałem hospitowanego nauczyciela;
- projektowanie zajęć i materiałów dydaktycznych z uwzględnieniem celów, doboru treści kształcenia, zastosowanych strategii i metod kształcenia;
- gromadzenie dokumentacji do zaliczenia praktyki (analizy, protokoły hospitacji, konspekty zajęć, materiały dydaktyczne).

Obowiązki praktykanta:

- słuchacz-praktykant zgłasza się do dyrekcji szkoły z dokumentacją praktyki (skierowanie z uczelni, regulamin praktyki, kwestionariusz oceny, umowy itp.) w terminie umożliwiającym opracowanie jego działań od pierwszego dnia praktyki; przez cały czas jej trwania podlega nauczycielowi-opiekunowi praktyki;
- przestrzega szczegółowego harmonogramu praktyki opracowanego wspólnie z nauczycielem-opiekunem i zatwierdzonego przez dyrektora szkoły (placówki);
- dba o wysoki poziom wykonania zadań zleconych w czasie praktyki;

- projekty konspektów samodzielnie prowadzonych zajęć przedstawia do zatwierdzenia w terminie umożliwiającym akceptację po korekcie co najmniej na dzień przed przewidywanym terminem prowadzenia zajęć;
- wykonuje w miarę możliwości materiały dydaktyczne konieczne do realizacji zadań dydaktycznych;
- prowadzi dokumentację praktyki na bieżąco;
- na zakończenie praktyki słuchacz wpisuje swoje uwagi o przebiegu praktyki w dzienniczku praktyk uwzględniając następujące dane dotyczące wykonywanych zadań, w tym:
 - hospitowanych lekcji,
 - samodzielnie przeprowadzonych lekcji (zajęć),
 - samodzielnie przeprowadzonych zajęć pozalekcyjnych (ewent. zajęć na kursie),
 - opinię, uwagi i wnioski dotyczące organizacji i przebiegu praktyki.

Obowiązki nauczyciela - opiekuna praktyki w szkole (placówce):

- nauczyciel sprawuje merytoryczną opiekę nad praktykantem, udziela mu porad i wskazówek niezbędnych do realizacji zadań dydaktyczno-wychowawczych;
- ustala szczegółowy plan praktyki i czuwa nad prawidłowym jej przebiegiem;
- akceptuje opracowane przez słuchacza konspekty lekcji, hospituje je i omawia je ze słuchaczem;
- wprowadza słuchacza w środowisko szkolne (wyposażenie pracowni, prowadzenie dokumentacji, życie pozalekcyjne szkoły itp.);
- dokonuje wymaganych wpisów w dzienniczku praktyk (opinia i proponowana ocena za całokształt pracy słuchacza).

Rola dyrektora szkoły (placówki), w której słuchacz odbywa praktykę:

- wyznacza nauczyciela – opiekuna praktykanta oraz zatwierdza plan praktyki słuchacza;
- sprawuje nadzór nad przebiegiem praktyki;
- bierze udział w konferencji podsumowującej przebieg i wyniki praktyki i zatwierdza opinię o odbytej praktyce przez praktykanta;
- w przypadku wystąpienia warunków uniemożliwiających kontynuowanie praktyki wstrzymuje jej realizację oraz powiadamia Dziekanat WPA w Kaliszu.

Harmonogram odbywania praktyki:

Łączny wymiar praktyki pedagogicznej wynosi co najmniej 150 godzin. Zakres praktyki określany jest przez treści związane z realizacją programu przedmiotu „*dydaktyka szczegółowa przedmiotu*”, a pozostające w ścisłym powiązaniu z treściami innych przedmiotów występujących w planie studiów podyplomowych.

Rozmiary praktyki:

- semestr I studiów – 20 godzin; realizacja w formie praktyki śródrocznej (w szkole) w zakresie programu psychologii i pedagogiki;
- semestr II studiów – 40 godzin; realizacja 20 godzin w formie praktyki śródrocznej (w szkole) w zakresie programu przedmiotu „dydaktyka szczegółowa”, 20 godzin w formie praktyki śródrocznej w szkole w zakresie programu innych przedmiotów - przede wszystkim praktyka obserwacyjna oraz próbne prowadzenie fragmentów lekcji (zajęć), a pod koniec semestru podejmowanie prób samodzielnego prowadzenia w całości jednostki metodycznej (lekcji – zajęć);
- semestr III studiów – 90 godzin (w tym 10 godzin w formie praktyki śródrocznej w zakresie przedmiotu „dydaktyka szczegółowa”, 20 godzin w formie praktyki śródrocznej w powiązaniu z zajęciami z innych przedmiotów w uczelni; kontynuacja praktyki obserwacyjnej oraz coraz bardziej systematyczne i kompleksowe prowadzenie pełnych jednostek metodycznych - lekcji (zajęć) pod kierunkiem nauczyciela w obranej szkole (placówce).

Harmonogram ten ma charakter ramowy i podlega uszczegółowieniu indywidualnie w uzgodnieniu z nauczycielem-opiekunem w szkole oraz z nauczycielem akademickim prowadzącym zajęcia z dydaktyki szczegółowej. W szczególnie uzasadnionych przypadkach praktyka może być realizowana według odmiennego układu po uprzednim uzgodnieniu z kierownikiem studiów podyplomowych.

Warunki zaliczenia praktyki:

Dokumentację z praktyki słuchacz jest zobowiązany dostarczyć kierownikowi studiów (lub do Dziekanatu WPA) nie później niż w terminie 7 dni od daty zakończenia praktyki (w poszczególnych semestrach studiów). Zaliczenia praktyki dokonuje nauczyciel akademicki, odpowiedzialny za dydaktykę przedmiotową, poprzez wpis w USOS (ewentualnie w indeksie oraz w karcie zaliczeń). Podstawą zaliczenia praktyki jest jej pełna dokumentacja:

- dzienniczek praktyk z planem praktyk,
- opinia (pozytywna) wystawiona przez nauczyciela-opiekuna i potwierdzona przez dyrektora szkoły, w której słuchacz odbywał praktykę,
- wypełnione arkusze obserwacji (hospitacji) lekcji i/lub innych zajęć,
- scenariusze / konspekty samodzielnie prowadzonych zajęć,
- sprawozdanie opisowe z praktyk wraz z autoewaluacją słuchacza w związku z odbytą praktyką pedagogiczną.

W aktach studenta (słuchacza) w Uczelni po ukończeniu studiów przechowuje się opinie wraz z oceną praktykanta podpisane przez kierownika jednostki oświatowej, w której była odbywana praktyka.

**PRZYKŁADOWE ZADANIA DLA SŁUCHACZA DO WYKONANIA PODCZAS PRAKTYKI
ŚRÓDROCZNEJ (POZA UCZELNIĄ)
W ZWIĄZKU Z REALIZACJĄ TREŚCI KSZTAŁCENIA OKREŚLONYCH PROGRAMEM STUDIÓW
w cyklu 2013/2014/2015**

Instrukcja dla nauczycieli akademickich:

Zgodnie ze standardami kształcenia nauczycieli realizacja treści kształcenia przedmiotów psychologia, pedagogika, dydaktyka winna być powiązana z praktyką pedagogiczną i stąd w programie studiów podyplomowych zostało to szczególnie zaakcentowane - aby łączenie teorii i praktyki w kształceniu nauczycieli nie było sprowadzone do anomii.

Na tej podstawie nauczyciel akademicki prowadzący zajęcia ze słuchaczami studiów podyplomowych ww. przedmiotów zobowiązani są wyznaczać słuchaczom zadania do pracy własnej wymagających kontaktu z praktyką edukacyjną. Na kolejnych zajęciach słuchacze winni prezentować zebrane materiały i wiązać je z kolejnymi treściami teoretycznymi określonymi w programie kształcenia danego przedmiotu.

Należy przy tym mieć na uwadze, że liczby godzin praktyki przewidziane w Programie (regulaminie) studiów podyplomowych na poszczególne semestry w całości odnoszą się do kontaktu studenta z praktyką poza uczelnią.

Semestr I

Psychologia (odpow. mgr Marek Krzyszostaniak)

- opracowanie wstępnej diagnozy dziecka na podstawie jego rysunku ukazującego obraz jego rodziny;
- przeprowadzenie wywiadu z uczniem (szkoły podstawowej lub gimnazjum) w celu określenia jego sukcesów czy trudności w nauce szkolnej;
- opracowanie ogólnej analizy sytuacji wybranego ucznia w kontekście relacji interpersonalnych w grupie rówieśniczej;
- sporządzenie diagnozy wybranych procesów psychicznych odzwierciedlanych w toku obserwowanych zajęć lekcyjnych (czy pozalekcyjnych) ;

Pedagogika (odpow. dr Mariusz Jabłoński, dr Irena Karwat, dr Justyna Szymańska)

- określenie sposobów diagnozowania sytuacji edukacyjnych w szkole i w środowisku rodzinnym ucznia;
- określenie zadań i obowiązków nauczyciela – wychowawcy (poprzez obserwacje zajęć przewidzianych rozkładem tygodniowym oraz udział w innych formach pracy pedagogicznej nauczyciela – prowadzenie dokumentacji szkolnej, posiedzenia rady pedagogicznej, zebrania z rodzicami itp.);
- zebranie materiałów dotyczących różnorodnych form działalności pozalekcyjnej (poprzez udział w przygotowaniu i prowadzeniu imprez, wycieczek oraz innych form zajęć organizowanych z udziałem uczniów);
- zapoznanie się z bazą materialną, planami pracy i zadaniami rady pedagogicznej, (w tym z dokumentacją pracy szkoły czy innych instytucji edukacyjnych/współdziałających ze szkołą),

Dydaktyka – dydaktyka szczegółowa (odpow. Prof. dr hab. Jan Grzesiak, dr Irena Karwat, mgr Małgorzata Gałczyńska)

- określenie przejawów dwupodmiotowości w procesie kształcenia – wychowania (obserwacje zajęć przewidzianych rozkładem tygodniowym oraz udział w innych formach pracy pedagogicznej nauczyciela);

Semestr II

Pedagogika - dydaktyka, teoria wychowania (odpow. Dr Irena Karwat, dr Justyna Szymańska)

- poznanie przez słuchaczy – diagnoza, analiza i weryfikacja, ocena:

1. form organizacyjnych szkoły, w tym również proponowanych form organizacji czasu wolnego ucznia,
2. działań dydaktyczno – wychowawczych stosowanych w placówce podejmowanych w pracy z uczniem o specyficznych potrzebach edukacyjnych,
3. programu wychowawczego i profilaktycznego – analiza wybranych obszarów, rozpoznanie sposobów i form praktycznej realizacji założonych celów,
4. sposoby radzenia sobie z trudnymi zachowaniami uczniów oraz problemem niepowodzeń szkolnych w placówce,
5. szczególne predyspozycje i osiągnięcia nauczyciela (opiekuna i/lub innych nauczycieli)

Dydaktyka szczegółowa (odpow. Prof. dr hab. Jan Grzesiak, mgr Małgorzata Gałczyńska)

- prowadzenie badań diagnostycznych w toku praktyki śródrocznej (obserwacyjnej) w związku opracowywanie scenariusza oraz z próbnym prowadzeniem zajęć w klasie;
- określenie w arkuszu obserwacji przejawów dwupodmiotowości i dwuzadaniowości w procesie kształcenia – wychowania (obserwacje zajęć przewidzianych rozkładem tygodniowym oraz udział w innych formach pracy pedagogicznej nauczyciela);
- analiza porównawcza wybranych scenariuszów zajęć jako formy przygotowywani a się nauczycieli do zajęć edukacyjnych;
- wywiad z nauczycielem – opiekunem w celu określenia stosowanych przez niego metod dydaktycznych (dobór) i ich doboru w kontekście skuteczności kształcenia;
- próbne prowadzenie fragmentu lekcji na podstawie obserwacji i projektowania w kontakcie z nauczycielem – opiekunem;
- gromadzenie wielowariantowych scenariuszów zajęć w grupie uczniów pod kątem określonego celu – w kontekście podstawy programowej

Semestr III

Dydaktyka szczegółowa (odpow. Prof. dr hab. Jan Grzesiak, mgr Małgorzata Gałczyńska)

- zebranie materiałów dotyczących rozwoju zawodowego nauczyciela pełniącego role opiekuna w okresie praktyki;
- kontynuacja gromadzenia wielowariantowych scenariuszów zajęć w grupie uczniów pod kątem określonego celu – w kontekście podstawy programowej;
- kompletowanie dokumentacji dotyczącej ewaluacji procesu kształcenia w szkole, w której odbywana jest praktyka – ze szczególnym akcentem na wewnątrzszkolny system oceniania osiągnięć uczniowskich;
- prowadzenie badań diagnostycznych (i ewaluacyjnych) w toku praktyki w związku z pisaniem pracy dyplomowej.

..... , dnia
pieczętka szkoły

Opinia o praktyce pedagogicznej

Zaświadcza się, że słuchacz/ka Podyplomowych Studiów Pedagogicznych UAM w Poznaniu - Wydział Pedagogiczno – Artystyczny w Kaliszu

(imię i nazwisko słuchacza). odbył/a

praktykę pedagogiczną w okresie od do

Praktykę odbywał/a pod opieką nauczycieli w następujących klasach:

klasa nauczyciel - opiekun

klasa nauczyciel - opiekun

I. Opinia o pracy pedagogicznej praktykanta:

a) umiejętność diagnozowania i ewaluacji czynności nauczycielskich oraz czynności uczniów

b) umiejętność planowania i organizowania przydzielonych zadań.....

c) znajomość i wykorzystywanie literatury pedagogicznej

d) przejawiane inicjatywy w pracy pedagogicznej – w projektowaniu materiałów dydaktycznych wobec postawionych celów dla danego ucznia czy dla grupy uczniowskiej

e) umiejętność nawiązywania kontaktu z uczniami

f) stopień zaangażowania w zadania dydaktyczno - wychowawcze w klasie (w szkole)

g) inne uwagi

3.1. Plan studiów (obow. od 1.X.2013 r.)

Lp.	Przedmiot	Forma zaliczenia	Liczba godzin			Rozkład godzin						ECTS		
			ogółem	wykłady	ćwiczenia	sem. I		sem. II		sem. III		I	II	III
						w	ćw	w	ćw	w	ćw			
1.	Psychologia ogólna	E/1	44	24	20	24	20					10	0	
2.	Psychologiczne podstawy edukacji	Zo/2	30	14	16			14	16			0	7	
3.	Pedagogika ogólna	Zo/1	46	26	20	26	20					10	0	
4.	Pedagogiczne podstawy edukacji	E/2	30	16	14			16	14			0	8	
5.	Podstawy dydaktyki z elementami diagnostyki edukacyjnej	Zo/1,2	30	16	14	10	8	6	6			4	3	
6.	Dydaktyka szczegółowa	E/3	90	40	50	8		20	24	12	26	2	4	8
7.	Technologie komunikacyjne i komputer w edukacji	Zo/1	10	0	10		10					2	0	0
8.	Emisja głosu i komunikacja interpersonalna	Zo/2,3	20	8	12			4	4	4	8	0	2	4
9.	Wykłady monograficzne	Zo/2,3	16	16	0			8		8		0	1	3
10.	Seminarium dyplomowe	Zo/2,3	16	0	16				8		8	0	2	7
11.	Praktyka pedagogiczna	Zo/1,2,3	150	0	150		20		40		90	2	3	8
Ogółem			482	160	322	68	78	68	112	24	132	30	30	30
						146		180		156		90		

E – egzamin

Zo – zaliczenie z oceną